

ABEZÉDNIK

s a

Shole na Kmétih

v' zefárfskih kraljévih

Deshélah.

Veljá vésan 5 kr.

V' Ljublani, 1816.

Na prodaj per Jurju Lihtu, bukvoprüdu, in
s' fholfkimi bukvami sakládniku.

a b d e é f g h i j k l lj m n

ABDEÉFGHIJKLLjMN

a b d e é f g b i j k l lj m n

ABDEÉFGHIJKLLjMN

nj o ó p r f fh s sh t u v z zh

NjOÓPR S Sh S Sh T U V Z Zh

nj ó ó p r f j b s sb t u v z zb

Nj O Ó P R S Sb S Sb T U V Z Zb

f isgovòri kakor sad na drevéfu.

s — — sad sa herbtam.

fh — — fhivamo mójfhkre.

sh — — shiva shena.

zh — — zhutim.

lj — — vólja, shélja.

nj — — kónj, kéuj na vínu.

a ā ā — — navada, vrže, brát.

e é è — — ne véni; odprém, vremené

i í l — — vídim, díim.

o ó ò — — od, Bóg, voda.

u ú ù — — na kúpu, vkúp.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.
20 30 40 50 60 70 80 90 100 1000.

Slogovník.

I.

i	e	a	o	u
ji	je	ja	jo	ju
vi	ve	va	vo	vu
bi	be	ba	bo	bu
pi	pe	pa	po	pu
mi	me	ma	mo	mu
ni	ne	na	no	nu
li	le	la	lo	lu
ri	re	ra	ro	ru
di	de	da	do	du
ti	te	ta	to	tu
si	se	sa	so	su
shi	she	sha	sho	shu
fi	fe	fa	fo	fu
fhi	fhe	fha	fho	fhu
zi	ze	za	zo	zu
zhi	zhe	zha	zho	zhu

hi	he	ha	ho	hu
ki	ke	ka	ko	ku
gi	ge	ga	go	gu
2.				
i	e	a	o	u
ij	ej	aj	oj	uj
rij	vej	taj	boj	buĵ
div	lev	pav	nov	zhuv
piv	rev	kav	fov	ruv
rib	deb	gab	sob	ljub
sib	neb	shab	rob	rub
tip	zhep	fap	top	kup
ship	zep	zhap	kop	lup
dim	nem	kam	dom	gam
sim	tem	fam	kom	shlum
fin	len	kan	gon	fun
shin	pen	ran	kon	vun
bil	del	shal	gol	ful
mil	bel	ral	bol	gul
dir	ber	gar	gor	bur
fir	zher	mar	bor	tur
dih	meh	bah	roh	duh
tih	veh	pah	voh	pah
mik	pek	lak	pok	buk
pik	tek	rak	lok	shuk
mig	beg	mag	rog	lag
rig	leg	rag	nog	shug
sid	ded	kad	god	ljud
vid	fed	rad	hod	nud
pit	shet	mat	kot	rat
shit	pet	tat	pot	zhut
gis	jes	kas	vos	mus

mis	ves	mas	kosh	vus
lish	resh	lash	mosh	ljush
zhish	tesh	mash	nosh	kush
pis	lef	pal	bof	kuf
vis	zhesh	gaf	nof	raf
hish	lefh	palh	kofh	puh
mith	meslh	tafh	vofh	kufh
liz	tez	raz	koz	zuz
fiz	pez	paz	loz	kuz
lizh	rezh	lazzh	mozh	lozh
tizh	tezh	pazzh	rozh	puzh

3

vbi	vfe	vra	vdo	vku
vshi	vre	vla	vro	vnu
bli	ble	bla	blo	blu
bri	bre	bra	bro	bru
pri	pfe	pla	pfo	plu
pri	pfhe	pra	pro	pru
mli	mle	mna	mlo	—
mri	mne	mra	mno	—
lki	lne	lka	lko	lku
lzi	lze	lza	lzo	lku
rdi	rde	rda	rdo	rdu
rvi	rve	rta	rfo	rvu
dvi	dve	dra	dro	dvu
dri	dle	dla	dlo	dru
tli	tle	tla	tlo	tmu
tri	tve	tma	tro	tru
sli	sle	sda	sbo	sbu
svi	sre	sma	svo	smu
shli	shre	shna	shlo	shru
shvi	shve	shra	shro	shmu

fli	fle	fla	flo	flu
fvi	fme	fra	fto	ftp
fhti	fhve	fhta	fhno	fhtu
fhvi	fhle	fhta	fhno	fhtu
zri	zre	—	zlo	zmu
zvi	zve	—	zvo	—
zhli	zhme	zhla	zhlo	zhru
zhvi	zhre	zhva	zhro	—
fhzhi	fhze	fhzha	fhzho	fhzbu
hri	hle	hka	hlo	hlu
hzhi	hme	hva	hro	hru
kni	kme	kra	klo	klju
kvi	kle	kma	kro	kru
gli	gne	gma	gno	glu
gri	gle	gra	glo	gru

4.

pisk	lesk	pask	vofk	lusk
risk	pefk	rask	lofk	pufk
pisk	mest	mast	most	rust
list	pest	rast	rest	rusht
risht	mesht	basht	borfht	—

5.

dvig	dveh	dvaj	dvor	—
dviz	dvezh	—	dvoj	—
tviz	tves	—	tvor	tvoj
svid	svem	svad	svol	svun
svin	sver	sval	svel	svus
svir	sves	svar	svon	svish
shvish	shvep	shval	shivok	—
shvin	shvek	shven	shver	—
svin	ived	svak	svoj	svib

fvil	svet	svar	svod	—
fvif	svezh	svat	svit	—
fhvig	fhved	fhvaj	—	—
fhvir	fhverk	—	—	—
—	stven	stvar	stvor	—
zvil	zver	—	zvot	—
zvir	zvet	zvizh	—	—
—	—	hval	—	—
kvin	kved	kvak	kvok	kvar
kvish	kvek	kval	kvan	—

6.

fmil	fmeh	fmaj	fmoj	fmuk
fmizh	fmem	fmrad	fmol	fmuzh
fmet	fmert	fmrek	—	—
fhmig	fhmen	fhmat	—	fhmur
smik	smet	smak	smot	smus
smish	smesh	smar	smozh	smuzh
shmik	shmel	shmah	shmoj	shmuk
zmir	zmer	zmak	zmok	—
zhmel	zhmer	zhmar	—	—
hmel	hmen	hmal	—	—
—	kmet	kmal	—	—
gmir	gmer	gmaj	gmah	—

7.

—	vnem	vnet	vnad	vnuk
—	mnog	mnosh	—	—
snik	sneb	snak	snoc	snuz
snef	snam	snash	snor	snoc
shnid	shned	shnab	shnod	shnoc
brig	bred	brad	brod	brum
brih	breg	braj	broj	brur

brin	bres	bran	brón	bruf
prid	pred	prag	prog	prút
prim	prek	pral	prot	pruk
prizh	prem	prask	prost	pruzh
iprid	ipred	iprash	iprof	iprud
—	mrem	mrak	mrov	smrad
vmrim	mren	mresh	mras	smrek
drin	dreg	drag	drob	drug
drift	drem	dram	drog	drush
sdrizh	sdret	sdrash	sdrob	sdrus
trin	treb	trab	trob	trud
tris	trep	trak	troh	trup
triz	trek	trav	trot	trum
strig	streh	strah	strok	strun
strish	strel	stran	strop	strup
strin	streg	strad	stroj	strug
srib	srel	srak	srozh	sruzh
srin	sresh	srav	srov	sruj
shrit	shreb	shrel	shrem	—
frim	freb	frab	from	frut
fred	frenj	frag	frov	frak
fhrib	fhret	fhrav	fhrok	fhron
fhtrig	fhtram	fhtraf	fhtrak	fhtruk
fhtriz	fhren	fhtrik	fhtram	fhtrav
zvri	zvrem	zverzh	zvro	—
zhred	zhrep	zhres	zhresh	zhrev
gris	gred	grab	grob	grud
griv	greh	grad	god	grum
grizh	grem	grah	gros	grul
sgris	sgresh	sgrab	sgrej	sgrud
hrib	hreb	hram	hrom	hrup
hrig	hrep	hraft	hrov	hrush

f-hrip	f-hren	f-hran	—	f-hrust
krik	kred	krad	krog	kruh
krish	keg	kraj	krop	krul
kriv	krel	kralj	krov	krug
fkrinj	fkreu	fkrac	fkrosh	fkrun
fkriv	fkeg	fkrak	fkríp	fkrush
fhkriľ	fhkreb	fhkrac	fhkrop	—
fukrip	fhkriž	—	—	—

8.

fkiđ	fkerb	fkađ	fkok	fkuđ
fkih	fkerľ	fkaľ	fkop	fkuľ
fkiľ	fkerzh	fkaľ	fkos	fkuľ
fhkiľ	fhkerb	fhkaľ	fhkod	fhkuđ
fhkit	fhkert	fhkať	fhkof	fhkuľ
fpim	spek	spah	spod	spuť
fpif	spet	spazh	spol	spuzh
fpit	spezh	spal	spom	spul
fhpil	fhpeg	fhpan	fhpog	fhpunt
fhpiřh	fhpeh	fhpel	fhpor	fhpag
ftik	fteb	ftan	ftog	ftuđ
ftiľk	ften	ftar	ftol	ftur
ftir	fterđ	ftac	ftop	ftorřh
fhrib	fhtej	fhřab	fhřor	fhřul
fhřir	fhřerk	fhřac	fhřok	fhřuk
fhřiv	fhřek	fhřaz	fhřou	fhřup

9.

Ab	abo	abot	abota
Be	bet	bete	beteg
Đa	dal	dale	dalezh
En	ena	enak	enaki
Fa	fan	fant	fanta

Go	gol	golo	golob
Hi	him	himb	himba
If	isk	ifka	ifkal
Ja	jav	javo	javor
Ko	kol	kolo	kolar
La	lab	labu	labúd
Me	mes	mest	mesto
Na	nar	naro	narod
Or	ore	oreh	orehi
Pa	pam	pame	pamet
Ro	rom	roma	rómar
Su	fush	fufhe	fufbez
Sha	shap	shape	shapel
Sko	fkop	fkope	fkopez
Sla	flav	flavi	flavizh
Smo	fmoj	fmojk	fmojka
Sno	fnosh	fnoshe	fnoshet
Spo	fpov	fpove	fpoved
Sra	fraj	frajz	frajza
Sta	stav	stave	stavek
Sve	svez	svezha	svezhar
Sa	sak	sako	sakon
Sha	shal	shalo	shalost
Ta	tab	tabo	tabor
Va	vaj	vaje	vajet
Ur	urb	urba	urbaf
Za	zar	zara	zarar
Zhe	zhen	zhenzh	zbenzha
Zhlo	zhlov	zhlove	zhlovek

10.

Dálja	kralj	ljubim	ljina
Ljudjé	ljukna	ljuzh	mólji

Shelja	veljám	veselje	volja
Anjovez	banja	branje	brínje
Dinja	djanje	drénj	fánj
Gnját	gonjázh	kánja	kónj
Kodúnje	lòzanj	ménjam	ná-nj
Pánj	njíva	rinjam	sanje
Sénj	spanje	shanjem	shinjek
Shpranja	fuknja	frenja	terdnjáva
Ternje	fkrínja	zinj	zunja

II.

Ló ka	kmet	ter pesh	jaj za
Ognj	fkò bez	ko pazh	Jo ab
shvé zhi ti	láj na	síd	no vi
rib nik	dvé ma		

Ker va ví ti	shu ga ti	E va	le ta ti
ste klé ni za	vé ro va ti	mú lji ti	modri já ni ti
v fhzhè ni ti	pó ka ti	ta za	tláv nik
v stav la ti	se	shker biz	kljun bí ti
mól zha ti	v la stov ka	ker hek	tízh
fhi pa ti			

Yrá zhi	ali	sdra vív zi	ti fha ti	sem lja
-te kózh	vujs da	gros no	o tók	
fé shen	po manj ka nje	ki ha ti	red	
ter ga ti	slog	ih ti ti	se	bó ben
striz	í li va	shver go lé ti		

Ne sha	Al breht	Die trih
Saj frid	Pan griz	Te kla
ze pe tá ti	pá ka ti	mo ta ti
no go ví ze	ban dúr	

Sa spa ti is bu di ti fe de la ti
 zu kre ni kruh ru ti za zer kvé ni só men
 ov fe ní za ròj mol zhézh
 ja der no ne pri jas no

vos no ko ló vó je já bla na
 zhefh no va ko shí za vé san ka ne po korn
 ú ka shel'n pre o bil no

12.

Gla va, laf, zhè lo, fàn ze.

O zhi, o ber vi, tri páv ni za, vèj ze.

U hó, mé zha, li ze, nóf, nof ní za.

U sta, shna bli, sgor ni shna bel, spod ni
 shna bel, so bjé, jè sik, ne bo, shré lo.

Bra del, bra da, v rat, tñ nik.

Per fi, re bro, herbet, herb tá niz,
 ple zhe.

Shlí zhi za, tre buh, pó pek, lá kot nik,
 léd, kovk.

Páf du ha, ko mólz, ra ma, ro ka,
 páviz, perft, nõh ti, dlau, péft.

Sád ni za, fteg no, ko lé no, pi shal,
 mé zha, glesh no.

Nò ga, pè ta, nart, pod plát, perft.

Ko sha, me so, kóft hru stá niz, mish-
 ka, kí ta, shi la, krí, smerk.

Mush gá ni, plju zha, fer ze, she ló dez,
 v ra ni za, je tra, zhe vó, pé zhi za.

Şe dím , se na flá njam , što jím , tē-
zhem , fka zhem.

Şe sa dé nem , se spod tak nem , pa-
dem , le shím.

Şe mi sdé ha , drém lem , sa spím ,
fmer zhím , se mi fá nja.

Şe is bu dim , se slé zam , v šta nem ,
se ob lé zhem , po klék nem , mó lim.

Kó sim a li saj ter kvam , grém v' fho-
lo , se u zhím , pridem is fho le , i grám ,
v pi jem , fka zhem , kram ljám , shvish-
gam , sa pò jem.

Şim lá zhen , jém . Şim shé jin , pi jem
Go vo rím , per po ve du jem , kaj de lam ,
po zhi jem.

Hi sha , hişh ne duri , vè sha , kév der ,
şhtén ge a li gré di , šta ní za , zhúm na ta
a li kam ra , šte ne , ók ni , móst , ku hi-
nja , kú hi na hram ba , pézh , og njí the ,
dím nik , if pa a li djíle , štré ha , v štra nik.

Po hişh je : mi sa , klóp , štòl , pré dal-
nik a li kò şten , o ma ra , škri nja , pré-
dal , jáşh ka , pó ştel nik , jer baş , po lí za.

Po mis je : pert , şklé da , plò şhiz , şol-
ní za , shli za , nõsh , ví li ze.

Ku hişh fka po fo da : kò tel , pòn va ,
tri nõg , rófn , piş ker , şklé da , plo zha to-
rí lo a li mo rav şhi za , kò sa , pe njú la ,

kú hov ni za , plòh , def ka , fkléd nik , kó.
bel , mó zhi ni pré dal nik.

Kre fá va : kre sí lo , kre sív ni ka men ,
v ne tí lo , shve plén ka , ljuzh , tref ka ,
der va , gré bla , bur kle , klé she.

I skra , ognj , pljà me , dlm , shar jav-
za , ógel , pe péł.

O bla-zhí lo in o bú ta lo : klo búk , ka-
pa , ru ta , fraj za , pod lék liz , kam shó-
la , suk nja , hlá zhe , no go ví ze , pod vés ,
zhév li , sa pén kle , av ba a li zhe pez
a li sa vi já zha , ru ta , bir tah a li pred-
pał.

Šuk nja , v rát , stan , stra ní , ro ká vi ,
vi há li , gum bi a-li pùz ki , gum bni ze ,
vár shet , gu bé , fhiv , rób , pert , suk no ,
pod lé ka a li pod lá ka.

Po stel ní na : pod gláv ni za , kó ter ,
rju ha , bla sí na , flám ni za.

Ške den , gum no a li pòd , shít ni za ,
fe ní za.

Hlév : gá re , ja sli , ko rí to , klaj ni kòsh ,
kopázh , gnoj ne vi le , no sí lo , gnoj ni
kùp , gnoj ni za.

Ko lár ni za : vós , o jé , vaga , óf , ko lé fa ,
fó ra , lég nar ji , pol sa , ro zhí za , loj trá ,
ter ta , def ka , sherd , sa vó r ni za , zó kla.

Plug a li der vó , o plàs , šte briž , ro

zhí za, gré del, le meshi, zher ta lo, def-
ka, ót ka, pri je mád.

Brá na, bra ní she, so bjé.

Kónj ska v pré ga : vujs da, ber sda,
pod pró ga, ko mát, sira ní ze, shí li, vá-
jet a li po vó dez.

Šed lo, pod vámp ni za, pod rép ni za,
štre mén, oj štró ga, bižh.

Vo lóv ska v pré ga : jarm a li ji go,
gó shi.

Shi ví na: kra va, te le, vol, bik.

Kónj, she bé, ò fel.

Ov za, ja gne, lét nik, ò ven.

Kò sa, kò sel, kòs le.

Švi nja, pre sé, spom la dá niz, mer já fiz.

Pe rut ní na: ko kosh a li ku ra, pe tè-
lin, pi fhè a li pí shi ka.

Góf, góf ják, góf ka.

Ra za, ráz man, rá zhi za.

Go lo bí za, go lób, go ló bi zhik.

13.

Kra ve in vol mú ka jo, bik rjò ve.
Shé bez rás ga tá. Ó fel rí ga. Ov za
be ké zhe. Ko sa me ke tá. Pre shí zhi
krú li jo. Púte ko ko tá jo. Pe te lin po-

je. Gof ga ga. Go lób grú lji. Mazh ka
njáv ka. Pei lá ja. V fa ka shi val fe
dru gazh gla sí.

Šli šhim s' u fhé šmi. Bi je e na, dve,
tri do dva naj ših. Svo ní fe s' svon mí.
Go vo ri ti šli šhim. O tro ka šli šhim
vé ka ti. Má ti kli zhe jo.

Vi dim s' ozh mí. Na vert glé dam.
Go šháv ke fo ru dé zhe. Ljim ba rji beli.
Svón zhi ki fo mó dri a li pla vi. Sla-
tén ze in sla tí ze ru mé ne. Tra va je
se lè na. Moj klo búk zhern.

Du ham s' nó sam. Mo dre vi jó li ze,
kljin zi, in dru ge ró she a li zvet lí ze
le pó di fhé. Pí fa ne tul pe ne di fhé,
v štrá nik šmerdí.

Po ku šham s' ušt mi. Ja go de in
zhéšh nje fo šlad ke. Se lé ne já bel ka
kif le. V fa ka jéd je dru ge zé ne.

Zhu tim po v ših u dih. V' peršt šim
fe v ré sal, šklélo me je. S' gla vo šim
ter žnjil, bo lé lo me je. V' ogaj šim se-
gel, špè klo me je. Šon ze šija, mi je
tò plo. Mras je, sé be me.

Ne po kó jin šim. S' ro ka mi š i grám.
S' no ga mi šhu mím. O sí ram fe. Šhe-
pe tám. Ni mi war, kar Gof pod - u zhe-
nik pra vi jo. V prá šhan ne vém od go-

vo rí ti. Gof pod - u zhe ník me bi stro po-
glé da jo. O kré ga jo me. V tih nem. O zhi
ver shem po se bi. Ru de zha me prèj de,
fram me je.

Ti ho se dí m. V' bu kve glé dam. Gle-
dam, kar Go spod - u zhe ník ka she jo,
po flu sham, kar pra vi jo. Mer kam, kaj
v pra sha ja. Sa lo se jim od ré shem. Gof-
pod - u zhe ník me pri jas no po gle da jo.
Re zhe jo mi: prid no si po flu shal. V-
shézh mi je, de me po hva li jo.

Ma ti me kám posh le jo. Úr no grém.
O zhe mi po kaj re kó. Hi tro per nè sem.

Ma ti pra vi jo: O trok spí. Ti ho sim,
de ga ne sbudím. Ber sh sto rím, kar mi
sta ri shi v ka she jo. Po korn sim. To je
sta ri sham v shézh. Ra di me i ma jo. Mi
da jo ve li ko do briga. Shé so do bri sta-
ri shi.

18.

Kruh jém rad. Kru ha ma te re pro sim,
ko ti zhi k mi ga v ré she jo.

Ma ti is mó ke te stó v mé si jo, is te-
stá de la jo hlé be, spe zbè jo jih v' pè zhi.

Po pé ki kru ha ne da ja jo ma ti ra di.
Po stá ra ni je bol sdrav.

Ma ti kra vo in ko so po mól se jo;
mlé ko da ja te v' sók.

Mlé ko, zhe ka ke dni sto jí, se sa sé-
de, in skí sa. Tu di kif lo mlé ko je
do bro, zhe se kru ha va - nj po dro bí.

Ma ti mlé ka per'íta vi jo, de se sa grí-se. Is sa grí se ni ga mlé ka je do brá fku ta a li mó hat, ma she na kruh se.

Is smé ta ne se pu ter mè te. Pi nje ni-ga mlé ka do bím. Pa do bro vè sti se mo rem.

Ma ti ne rá di pu ter na kruh ma she-jo. V' ma flo mo re jo pu ter po ku ha ti, de ku ho sa blju je jo.

Ma ti sdaj zher ni sók ku ha io, sdaj jez h mén ko, sdaj grá hov ko, sdaj pres h-gánj ko, ká ki mlé zhen sók, a li pod-mét ke, dan si kaj, ju tri kaj.

Ma ti ku ha jo ki flo sé lje, ki flo ré-po, tu di o pré sno ré po in ko rè nje, se lé ni in mó dri ví hrot, grah, lé zho, pod sém li ze a li kaj druge pòlj shi ne:

Dan si o pol dne so zmò ki, ju tri re-sá ni, po ju trish nim bún zel ni, íval ki, krá pi, shgán zi, a li ka ka druga mozh-na ta jéd. Shé jih ma ti do bre ku ha jo.

V zha si je me fá kak shin kóf na per-ku hi, go vé di ne, sve njí ne kaj pre ka-jè ni ga me fá, pazh tu di klo bá fa, ker-va ví za, ru dé zha klo bá fa, jé ter ni za.

Ob kósh nji, shét vi in brát vi ma ti kaj bó lji ga ku ha jo, tu di ob ne dé-ljih in prá s ni kih, zhe se je prid no lko si té den dé la lo.

V fa ki dan fker bé ma ti, de kaj jé sti do bi mò. Ne mogli bi shi vé ti bres je di. Moj ti zhik un dan je po gjí nil, ker mu nizh jé sti ni fim dal.

19.

Ma ti glé dá jo, de klá je shi ví na do bí, po tri krat na dan, sju traj, o pol dne in své zber.

Kra ve je dó tra vo in mér vo is gár. Slo mól se jo po tlej, in te lé ta i ma jo.

Mla do té le do bí ré san ze in o tá ve v' ja sli. Od rá sha, in je kra va.

Ov ze vé zhi dél s' zhé do ho di jo. Ov zhar jih na pa sho shè ne. Ma ti mu pá h njo pla zhu je jo.

Ov ze i ma jo jag ne ta, in vov na jim ra fe. Vov na fe jim s' shkár ja mi o ftrí she, she ble ke tá jo.

Vò li sne dó ve lí ko klá je. Plug vó li vlá zhi jo, in kó ta vo si jo. Ko jih sa kó le jo, je go vé je me fó.

Pre shí zhi do bí va jo po mjí v'ko ri to. Pre sí ze i ma jo mlaí ze, po fhti ri, pet, fhést, in she vèzh.

Pre sí za, ko je de bé la, fe sa kó le. Me fo, bòh in klo bá fe fo. Shé fe gód la per lé ga.

Ma ti ras pu sté bòh, de ma tí do bi-

mò. O zvir ki fo pre mäst ni, kdor se po-njih na pi je, sbo ljf.

Me fá na so lé ma ti. Ne kaj zha fa po tlej ga v' dím nik a li nad i fté je pre-ka jat o bé fi jo. Šu ho me só do bi mò.

Su ho me so se da bra ni ti, tu di su-he' klo bá se. Dol go zha fa sdá jò. Kaj na sé lji je v se fko si.

Ku re, ra ze, go sí ser nje sób le jo. Go sí da ja jo pér je in mah v' pér ni ze, tu di píf ne pe ré fa.

Na sve ti ga Mar tí na dan góf sa ko-le jo, o fku bí jo, in jo spe zhe jo. Tu di jes do bím po ku si ti gó fje pe zhen ke kak kófh zhi k.

Do ma zha pe rut ní na jaj za nè se. Jaj-za so v' méh ko a li v' ter do kú ha ne do bre, tu di v' ma flo v bí te, in pra-vi se jim máfl jek ta kim.

Ne kaj jajz se ko kó fham in go fém na fa di. Is va ljé se pi she ta, rá zhi ze in góf ke.

2.

Šo mati shival okládli in dokuhali, dé-lajo kaj drujiga.

Po jedi pomijejo fkléde, pífkre in plòsh-zhike do zhistiga, de jih je spet sajtro v' roke vseti.

Kòtel otárejo, in látvize in golído do

zhiftiga popláknejo, de se staro mleko v njih ne škifa.

Pomíto posódo fkerbno spravijo vsako na svoje mesto, de se je kaj ne pobije, in de je kak druji krat prezej per rokah.

Isplakovati in pomívati lohka materi pomagam, lonze perušham in odnašham. Pa varovati morem, de mi níz is rók ne vjide.

Mater veseljí, de jim kaj pomórem. Préd oprávjajo, ali kaj drujiga delajo tazhaf.

Mati obnóšheno perílo pregledajo, frajze, rjuhe, birtahe; sašhijejo jih, kar je rasterganiga.

Sapáhpejo nogovíze, smertertje vstavijo kako sáplato, zhe je kje ljukna. Na tanjko fkerbé, de sazéljo, zhe je kaj húdiga.

Varoval se bom tóljkanj rastergati, in jim smiraj dajati opraviti. Tudi gerdo je, zhe taki rastergan in zúnjast hódím.

Mati fkerbé, de se vmásano perílo spet ofnashí. S' lugam ga popárijajo, s' mjílám ga menzájo, in v' zhífti vodi speró.

Opráno perílo rasobéfijo fushit. Jes ga várijem lohka, de se ga níz ne odkráde.

Vfako nedéljo dobím frajzo po perílu, vzhafí bélo rjuho. Zherstvo je to, in vfo nefnago is shivòta pobère. Sdravo je.

Po simi mati terdno lanéno ali konòpno predívo prédejo. Jes préjo is vretèna motam in v' klobzhizhe svijam.

Vzhasi mati préjo v' dve níti sukajo. Zvirn ali súkanz je to, shíva ali vési se s' njim. Tudi meni shivajo mati. Šúkanz v' shtréne sa to jim bom motal

Klobzhízhi se tkavzu v' platno podélati dadó. Veséli so mati, zhe je lepó platno. Plazhajo mu tkávshino.

Platno od kónza je sívó. Operó, po trati ga rasgrínajo, s' vodo ga kropé, in pušté ga de fonze in ljuna na-nj síja. Tako lé se platno béli.

Is plarna se frajze, birtahi ali perpási, rute, rjuhe réshejo. Mati nit v' shivánj-kino vho vdénejo, in vrésleje f-shijejo. Tudi jes dobím novo frajzo.

Is lanéniga súkanza in is vovnate níti mati s' iglami nove nogovíze vésijo. Shé snajo lepe sakljínke va-nje naréjati.

Shé so dobra mati. Vfeskosí kaj noviga omishlujejo, staríno zhedno operéjo, patergo ofhijejo, in jo popravijo.

21.

Špomlád mati vert oglédajo. S' lopáto podkopajo gnoj, rasrahlájo s' grablami grudo, mnoge sémena vsejejo va-nj.

Na eno gredó vsejejo soláte, na eno gredó sélja, na kako drugo korenja, víhrovta.

Zhebule vsadé, smertertje potáknejo rétkve, kúmar, bôba, graha, in vezh tazi-ga. Tako lê dobimò v' kúhinjo mnoge perkuhe ali opresnîne.

Rad jém opresnîne. Vodo bom terdno v' shkropívniži nòsil, in poljívati bom perpomogel, de sádesh poráše.

Ozhe popravijo plót. Kure in gosí se skos-nj músajo, sème ispergajo, mladi sádesh isklújejo. Tudi hudobni otrozháji radi na vert lásijo.

Ozhe drévje oglédajo, ali se niso zher-vi v' pérje sapredli. Salégo jim oberó préden gosénze is njé slésejo. List in zvét bi objédle po drévju.

Ozhe skopájo jám semtertje v' tlà, drevéfiz naladé, in spet koreníne s' párstjo sagernejo. Vprashal jih bom, kdaj naj drevéfiza saljívam, de pridno porástejo.

Na drévju rasejo zhéshnje, murve, marelize, flíve, hruškke, jabuka, oréhi, zhéshple, bréskve, néshple, in drugo sadje, rad ga jém.

Tudi germi so, ki sladke jágode na-njih rasejo: málenzi, grósdizhe, kosmáto grosdizhe, vínke jágode. Ozhéta bom pròtil, de nektire tudi na vert saladé.

22.

Na njivo séjejo ozhe druge rezhi, ki jih jémo. Nekam vsejejo pshénize, nekam reshi, kam drugám jezhména, graha, lézhe, ovfa in taziga vézh.

Po njivi gòri in dólj gredó s' drevé-fam, in s'zhertalam semljo tergajo. Brasde povlézhejo s' bráno, de séme dobro pod semljo pride.

Zhe je sonze in tòpel desh, séme lepo uno seléno pógánja. Dekla in sestra hó-dite po plevél na njivo. Shivíni ga domú nófte.

Kjer shíto prespéfhno rafe, mu ver-fhízhe perihánjete. Zele breména ga ne-féte domú. Dobra pizha je to kravam, slo mólsejo od njé.

Trava na trávníku se v' senó perhráni. Kadar doráse, kléplejo koso ozhe, de po vli vási pòje. Sjutraj sгодaj ga kofé travnik.

Opóldne mu sonze perpéka. Trava sah-ne, in suha je senó. Pográbijo ga. Ozhe ga sverhama na vos naloshé, in popnó ga s' sherdjó.

Polne vjíle, kadar domú pridejo, ga nafajajo, in v' senízo ga besájo. Po njemu pléfhem po verhu, in pomagam ga tlá-zhiti. Shé je veselje!

Szhařama se seńiza napólni, vřo simo krave in vóli ga imajo dořti jéřti. Pa tudi dořti dobízhká nam déłajo.

23.

Kmalo po kóřnĵi nastópi řhétuv. Ozhe najmejo řhanĵz. V' reřh jih pelajo. řerpi řhumé, de jih je veřelje.

Po reřhi se gre nad přhenízo in jéřhmen. Mej tem se grah in lézha popóľji. Pořlédnizh pride ovřéna řhétuv.

Dobre vólje řo ľjudĵé, kadar je dořti řhétu. Obilno kruha je řa vře léto. Tudi řhanĵze ři velíko perřhanĵejo.

Mati jim velíke řkléde polne dobrih jedř pořhľłajo. řes jim kruha in mersle vode nóřim, tudi kiřliga in pínĵeniga mléka. řhé se pořhivé!

Per povesořanju nóřim prevéřla řa njim. Peřtř*) pomágam v' řnópe perklađari. Ozhe jih řřísnejo s' kolĵenam, in s' klĵenam perřľukajo.

řnopje se nalošřľ, in sverhama vosóve ga domú vósijo. Do verha poln je pozhařľ řkeden**).

*) Na Nemřřhimu redóve; kofé namrežh radi řhřto, ne řhanĵejo ga.

***) Na Nemřřkimu nimajo kóřelzov. V' kopřzah, řřógeř, řáglah, ali kópah pořuřřhé řhřto, in domú ga svósijo v' řkeden.

Kmalo po sternéni shétvi se travnik v' drugizh koss. Posufhéní travi se otáva sdaj pravi, nè fenó.

Ob otávi so sréle she hrushke in flive: zhesple so lepo pláve, jabuka na drévju ruméne in rudézhe.

Ozhé vsamejo lojtro in gredó na drévefa. Šàlje otergajo. Do zheslar s' rokami ne morejo, s' prezé pam doféshejo.

Zhesple otréfajo. Oréhe otépajo. V' zajno pobérati in v' hram nòfici jih pomagam.

Dobro védel, in terdno se bom uzhíl. Kako jabuko vzhafi, kako hrushko, kako kopó zhéshpel ali oréhov sa málize dobím.

Grosdje je le toljkaj mastno in sladko. Kadar dosorí, grém tudi jes v' nógrad in ga pomagam tergati. Veselje je o bratvi.

Varoval bom, de nobeniga gróda pod pérjam ne sgresním, de sóbleje postajal ne bom. Šhésko dobím lizer. Šmejajo se mi.

Po tergátvi is polja répo, podsémlize in sélje do zhistiga domú pospravijo. Tudi sadike in kóreni se pokopájo po vértu.

Sélje se réshe na nòshih. Mati ga s' soljó in kímínó potrésejo, in ga tlazhici rezhejo. Vesel pléshem po kádi ali po zliebru.

Mati tudi répe kifati dénejo. S' kame-nam jo obtéshajo, de voda nastópi. Pre-

kifle répnize vzhali odsajmejo, in perlijejo z histe vode.

24,

S' všim je dóm sdaj preskerblen, kar nam je jedí tréba. Šhe derv na ognjíshe v' kuho, in sa kurjávó jih v' pézh potrebujemo.

Spómlád, kmalo ko je mogózhe, gre do v' lés ozhe. Hrástov posékajo, búkuv, gábrov, brés in drujiga listoviga lesá.

Tudi smréke, borovze in jéli ali hóje podérajó. Zherni lés se jim pravi. Hitrejshi gorí od terdiga listoviga lesá.

Ozhe déblam véje poshágajo. Berst okléstijo, in ga v' bútarize podélajo.

Goljt raskólejo s' kládnizo na poléna. Polétje preleshé v' hosti, de se do dobriga posušhé.

V' jésen se derva sapóred domu vasijo. Na dvoríshu jih v' velíke skládavnize sloshé. Velíko derv pojíde skosi léto.

Vzhali ozhe nekoljko derv rasshagájo, in na drobno jih raskólejo. V' kuhinjo nósti jih pomagám, de mati s' njimi kuhajo in vkúrijo.

Sdaj se mlazhva perzhné. Sgodej vsta-jajo ozhe s' dershíno. Šnórov namézhejo, Po obeh stranéh pòda jih nasadé.

Mlatízhí víhajo zépze nakvíšhko. Eden sa drugim oshígajo. Tu tí pòje od pòda: pika pòka, pika pòk.

Sèštra sa njimi hòdi. Nášad urno obrázka, de se po drugi strani mláti. Tudi jes kmalo se hózhem tega nauzhíti.

Je vse omlázheno, potlej sbérajó dolgo flamo v' otépe. S' leséyimi otepázhi jih ofmúkajo, de kaj klafja ali sernja na njih ne ostane.

Kraji flamo ográbijo po verhu. Shito s' metlo na kúp smetèjo. Na reshétih ga obravnájo, in mu bíljke in kláfe do zhištíga izshédijo.

Póšlednizh na vétérnizo shito vsípajo. Koló góni kdo, de prah in pléve leté. Okljéno sernje se sprédej tózhí, drobísh sádej odpáda.

Ozhíšheno shito gré v' shítznizo. Vřako shito selújejo posebej, lésem resh, tjé pšhenízo, kam drugam óves, jézhmen, grab, lézho.

Vzhasi shita kake vrézhe ali shakle nagrábijo. V' mljín ga pelájo. Med dvéma kamenama se v' móko poméle.

Is reshí se móka sa domázhi kruh méle. Is pšheníze je béla móka sa shémle, resáne, zmóke in druge mozhnate jedí. Mljínar svojo mlévšhino dóbí.

Sbito, kar ga ostaja, vosijo ozbe v' mesto na terg. Mljinarji in pèki jim sa-nj dnarjov ponudijo.

Ozbe, zbe jim je prav, dnarje vsamejo, in dajo jim sbita sa-nje. Temu se pravi, sbito prodajo, in uni jim ga pokùpijo.

Ozbe dnarje obernejo, de drujib potrebnib rezbi sa-nje nakupijo. To pot kupijo nov klobuk per klobzbarju.

Kak drujikrat kupijo nekaj vátlov perta ali sukna.

Pertar in suknar jib is vóvne tkáta. Kra-jazb naredi novo oblazbilo is njib.

Gumbi ali piúzki na sukno in kamshólo je per gumbarju dobójo, sapénkle per sapénklarju.

Nogoviz, vésenib in tkánib je dobiti per nogovizbarju.

Kosmáte kape déla kersnar. Ferbóvno sa blazbe in rokovize stroji jerbar is kosin, fernin in jelenin.

Podpláte poz-zbévle stroji úsinar is krav-

jib, volovjskib in konjskib kósb. Urbasè ali narte dela is telétin.

Zbèvlar ali sbkórnar jib vvestuje, in dela zbèvle ali sbkórne is njib.

Do zeliga oblazbila je mnósigá potreba. Kdo dela to, kdo uno. Takim ljudém se rokodéli pravi.

Drugi rokodéli so, de bisbe stáviyo, in pobisbje délajo. Sidárji is kámenja in ápna sidóve sidajo.

Sténar ali zimperman stavi vóder na-nje. Prèkle perbija, in s' skódlizarni jib pokrije. Is blodov sèka prage, in grédnize ali stopnize v' grédi ali shténge.

Skrinjar skubla deske. Dúri déla, in pòd vlosbi. Skrinje, omare, mlse, klopi in stòle naréja.

Steklár ali glásbar ókna vdeluje. Kljuzbávnizbar déla kljuzbávnize is sbelèsa, narbe, kljuke in pábe per durib, tudi kljuzbe, de se odpira in sapira.

Lonzbár stavi lonzbèno pézb; is jila n.d.

pravla mnogo lonzbeno posodo: sklède, plö-
sbizbe, piskre, lonze in verzbe.

Sodar nabija leseno posodo: vedre ali
koble, golide, söde in kádi ali zbebre. Zinjar
dela mnogno posodo is zinja; kotlár is
mjéda ali kotlovine.

Drugi rokodéli perpravljajo sbe drugo po-
bisbno in demazbisbo orödje. Kolár dela róla;
tazbke, pluge in brane. Kovázb okuje koléša
in osi, kuje kónje.

Sedlár naréja sedla, komáte in vprésbno
jerménje. Vervar dela is konopnine vervi,
motóse in bizbe. Sitar perpravla sita, re-
sbetár resbéta.

Sbe drugi rokodeli so. Vsaki svojiga uka
dela naréjajo. Uzhili so se na-nje, de jim
od ró^g gré delo.

Veliko salóge nadélajo, de se, zbe zbesa
smanjka, kmalo per njib lobka dobi, ali pa
tudi omisli se per njib.

Ozbe le glédajo, de jim sterni ali sbíta;
psbenize, resbi, ovsa in takšbiniga ostaja, de

isnjega dnarje iskúpijo. Sa dnar se kúpi lobka vse drugo.

Mati perbramujejo jajz, putra, masla in sadja. Teleta redé, prasze, pisbánze, rázbize in góške, de imajo kaj prodati.

Domá naj snémo vse te rezbi, bosbjaka ne dobimò. Nizb drujib potreb bi si ne mógli omisliti.

Jes smiraj kaj na-se potrebujem. Druge rezbi, ki jib per rokodélib starisbi kupujejo, sadenejo meni tudi.

Torej varovati morem. Ne bom toljkrat mater kruba, in putra ali na-nj medú, ali kaj taziga profil, de bodo prodati vezb imeli.

Vse léto starisbi delajo, de omislijo, kar vsiga v' sbivesb potrebujemo. Torej tudi jes se morem pozbasi dela pervajati.

Sbitvino rediti lé, in polje obdelávati jim lobka pomagam, de vezb sváse, de bodo vezb prodati imeli starisbi.

U K

zherke sposnávati, slógo-
vati in brati.

1. Isrèzi gladko vsledno zherko, de se prezej lohka od drujih raslózhi.

Sosebno glej na te lè zherke:
a, o, u; é, è; ó, ò; v, b, p;
d, t; g, k, n, m; s, f; sh, fh;
z, zh, fzh.

2. Je soglâfnik med dvéma glâf-
nikama, ga jèmlj k' naflédnimu
slógu, postavim: ma ti, mi sa, hu-
dò ba.

3. Sta sapored dva glàsnika, jèmli posledniga k' prihodnimu slogu: Mo ab, po o bil fham.

4. Sta dva ali je vezh foglàs-nikov mej dvema glàsnikama, jèmli sadniga k' naslednimu slogu: mer-va, mert vi, drush ba.

5. Soglàsniki vender, ktiri se od konza besedí lohka snidejo, tudi v' frèdi vkup ostajajo, in jemló se k' prihodnimu slógu, postavim: se ftra, nem fhko.

6. Kakor je beseda sostávljena, se tudi rastavla, postavim: sa v-sé ti, ob há ja ti, po ftré shen, troh lív.

Nektire besede imajo preddévke v' sebi, postavim: is vi ra ti, sa-

rod, pri hod, per tlí ko viz, od-
 gna ti, pò rok, pre gre ha.

Dru ge, besede imajo podévke,
 postavim: mòsh ki, shlízh nik,
 shen ska, mlad ost, hva lesh noft.